

általános, titkos és egyenlő választói jog törvénybe iktatása (*Úgy van! a nemzetiségek padjain*), vagyis egy olyan törvény megalkotása, amelynek segítségével az ország valódi akaratát képviselő parlament jöhessen létre. Merem állítani, hogy a jelenlegi parlament nem képviseli az ország valódi akaratát, s ennél fogva nincs ereje és tehetsége ahhoz, hogy megvédje az ország érdekeit úgy, amint azt a jelenlegi válságos idő megkövetelné. Ez alkalommal is kijelentem pártom nevében, hogy a mostani válságos politikai helyzet egyedül helyes megoldási módját abban látom, hogy olyan kormány alakíttassék, amely minden egyéb politikai kérdés háttérbe szorításával az általános, titkos és egyenlő választói jogot törvénybe képes iktatni.

Minden egyéb kérdés előtérbe tolása csak megakadályozza a kibontakozást. Ezeket tartottam szükségesnek elmondani anélkül, hogy időszerűnek tartanám a részletekbe is belemenni. (*Helyeslés a közepén.*)

57

1909 okt. 4

Minisztertanácsi határozat „a Bosznia-Hercegovinának engedélyezendő alkotmányos intézmények” tárgyában¹

MT 1909:22/12

A miniszterelnök úr bejelenti, hogy a minisztertanácsnak azon elvi megállapodása folytán, mely szerint — nehogy a Bosznianak és Hercegovinának a monarchia két állama melyikéhez való végleges hozzácsatolása kérdésének praejudikáltassék — célszerűbbnek találta, ha az említett két tartománynak engedélyezendő alkotmányos intézmények nem törvényhozási úton, hanem királyi rendelettel léptetettének életbe — a közös pénzügyminiszter úrral az engedélyezendő alkotmányos intézményeket életbe léptető szabályzat tervezetekre nézve tárgyalásokba bocsátkozott.

Ezen tárgyalások során, közbelépése folytán, a szabályzatból a közjogi helyzetnek meg nem felelő kitételek elimináltak, a vasútépítésre vonatkozó ügyek a boszniai és hercegovinai tartományi gyűlés hatásköréből kivétettek, és a boszniai és hercegovinai illetőség kérdése, egy erre vonatkozólag tervezett külön szabályzat elejtésével, a tartományi önkormányzati szabályzat keretén belül nyert elintézését.

Kéri a minisztertanácsot, hogy ezt a bejelentést vegye tudomásul.

Tudomásul vétetik.

58

1909 okt. 15

A „Népszava” cikke: „A szerb radikálisok kilépésének előzményeiről” [a nemzetiségi klubból]¹

A szerb radikálisok kilépésének előzményeiről jelenti a „Kel. Ért.”: Amint a nemzetiségi párt köréből értesülünk, dr. Mihályi Tivadar elnök a szerb radikális képviselőknek már ismert kilépési nyilatkozatát kézhez kapta, és azt a klub legközelebbi ülésén fogja a pártnak tudomásvétel végett bemutatni. A szerb radikális pártnak előrelátott kilépése természetesen semmi befolyással sem lesz a párt eddig követett politikájára, amelyre a szerb radikálisok az utóbbi időben úgysem gyakoroltak befolyást.

Ami a kilépés előzményeit illeti, azokat, értesülésünk szerint, a szerb radikálisok részben egyoldalú, részben ferde világitásba helyezik kilépő nyilatkozatukban, amellyel szemben a klub leg-

¹ Az ügy előzményeihez l. a tárgyban 1909. jún. 11—25. között ülésező miniszterközi értekezlet emlékiratát és gr. *Aehrenthal-Lexa* Alajos közös külügyminiszter *Wekerle* Sándor miniszterelnökhöz intézett 1909. jún. 19-i levelét a bosznia-hercegovinai törvényjavaslatok ügyében. — ME 1909—XXXVI—794 (3511).

¹ Megjelent: Népszava 1909. okt. 15; 244. sz.